

נעמה ריבה

צילום: הדס פרוש

הפגישה עם הבמאי והיוצר יוסי בלוך מתרחשת כמה ימים לאחר התקרית האלימה בין פעילי שמאל לחיילי גבעתי בתל רומיידה בחברון, במהלכה הכה חייל צה"ל אורה ישראלי וחייל נוסף קרא לעבר אורחים ישראליים אחרים: "בן גביר יעשה פה סדר" ו"שמאלנים, אני אשבור לכם את הצורה". במקום שבו אירע עתה התקרית ירה לפני כשש שנים החייל אלאור אוריה במחבל עבד אלפתאח אשריף והרג אותו, מה שהוביל לאירוע שנחקק בתרבות הישראלית כ"פרשת אלאור אוריה".

המשך בעמ' 2

"אלאור אוריה? ילד טוב, מחונן יותר ממני וממך"

הוא חתום על הדוקו המצליח על דמיאניוק, אך בשביל מיצב הווידיאו החדש שלו, העוסק בתגובות החברה הישראלית ומנהיגיה לפרשת אוריה, התקשה יוסי בלוך למצוא במה. "הוא היה שם כדי שהמחבל לא יפגע לנו באספרסו בתל אביב", הוא טוען בראיון ומאשים — אנחנו עם דם על הידיים בדיוק כמוהו

המשך מעמ' 1

הפרשה ותגובות החברה הישראלית ומנהיגיה עומדות במרכז מיצב הווידיאו "לונג שוט" שיצר בלוך (אוצרת: רעות ברנע) ומוצג בשבועות אלו ב"מעבדה", חלל מעט מחתרתי הפועל בדרום תל אביב בניהול ואוצרות שרון תובל.

כמו רוב מי שעניו פקוחות בשנים האחרונות, בלוך לא הופתע ממה שהתרחש בחברון. הוא מקשר את התרשמותו מהתקרית לתגובתו לפני שנים לסרטון שתיעד את אוריה יורה במחבל הפצוע. "נשמעת שם ירייה של M16, נשק שמשמיע רעש אדיר, ואף אחד לא זו. כאילו כולם ציפו שמישהו יירה במחבל. גם הסיטואציה האחרונה בחברון היא אותו דבר. מצפים שזה מה שיקרה. השלבים הבאים כבר ברורים".

"גם הבת שלי חציקה לי מלא פעמים, אז אני אוריד לה סטירה? התפקיד שלך כחייל הוא להתעלם מהאנשים האלו. חייל שמרביץ לאזרחים זה הדבר הכי נורא שיש"

בעקבות התקרית בתל רור מיידה היו שאמרו שפעילי שמאל מציקים לחיילים.

"אני בטוח שפעילי שמאל הציקו לחיילים, אבל התגובה עדיין לא הגיונית. גם הבת שלי מציקה לי מלא פעמים, אז אני אוריד לה סטירה? התפקיד שלך כחייל הוא להתעלם מהאנשים האלה. חייל שמרביץ לאזרחים זה הדבר הכי נורא שיש. באינתיפאדה הראשונה זרקו עלינו אבנים ולא ירינו עליהם. הבעיה שלי היא לא אלאור אוריה ולא החיילים שקיבלו פעילי שמאל והרביצו להם. אני אומר — מה אתם מציקים לחיילים, לכו תציקו למי ששלח אותם".

בשונה מ"איוואן האיום", סדרת הדוקו המצליחה שיצר בלוך עם דניאל סיון על סיפור משפטו בישראל של ג'ון איוואן דמיאניוק ושודרה בנטפליקס, מיצב הווידיאו החדש הוא דל תקציב, מחתרתי כמעט. המיצב מבקש ליצור נקודת מבט חדשה לפרשה שנדונה ביש"ראל ובעולם אינספור פעמים, מנסה לפרק ולהרכיב אותה מחדש מתוך רצון להסיט את הדיון מאז ריה לציבור הרחב ולפוליטיקאים. לשם כך בלוך שילב בו תמונות של הרחוב התל-אביבי וקטעי וידאו של אישים כמו הרמטכ"ל ושר הביטחון באותה תקופה, גדי איזנ

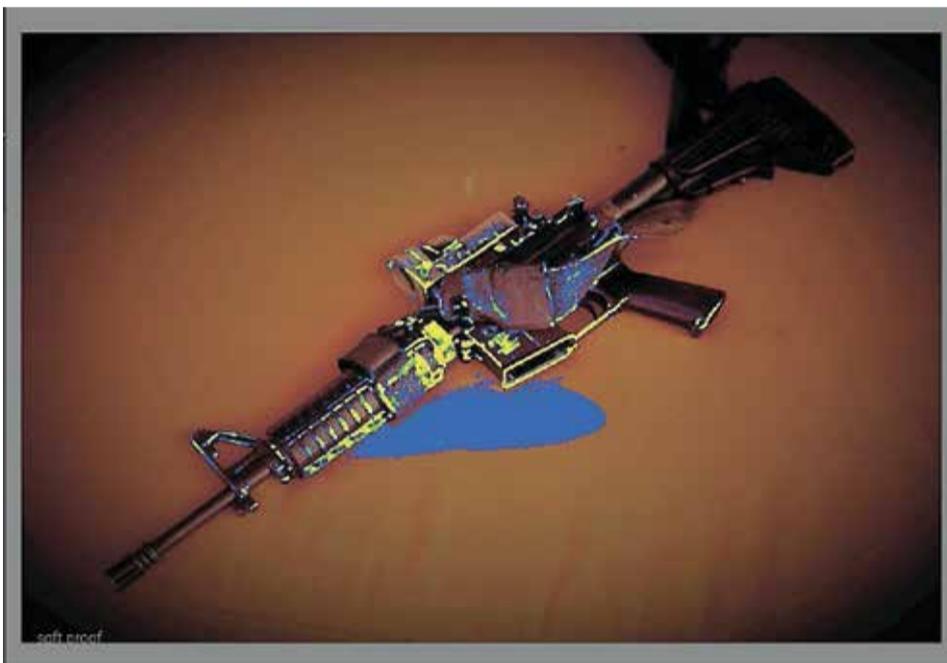
התעמלות בוקר

1. מהי הטעות הנפוצה מאוד בקשר לרחוב הכי חשוב בתל אביב?
2. ובאותו הקשר: מה בין "השוק היווני" ו"שוק המנור"?

תשובות בעמ' 10

פריימים מתוך מיצב הווידיאו "לונג שוט". כל אחד יכול למצוא עצמו יורה במחבל מנוטרל צילומים: יוסי בלוך

את העבודה שלו. הדור אחרינו ניצח את מלחמת יום כיפור. התפקיד של הדור שאחרי היה לסיים את הכיבוש — ונכשלו בו. זה כבר לא עניין של ימין ושמאל. זה לא נראה לי הגיוני שאנשים יסכימו שילד בן שש נעצר כלי משפט, וזה קורה כל הזמן. זו המציאות של הכיבוש. אם העם הצביע ביבי או גנץ, או בעבר הצביע שרון או ברק, זה חסר משמעות. האמנות שלי לא באה להגיד תצביעו לזה או לזה. האמנות שלי באה לומר אתם לא יכולים להמשיך לשלוח חיילים לתל רור מיידה. אתם צריכים למצוא לזה פתרון".

גיידו לך שהצד השני לא רור

"במפגשים עם משפחת אזריה הבנתי שהסיפור הגדול הוא אמא שלו. מבחינתה הפכו את בן הזקונים החמוד שלה לרוצח. הציגו אותו כרוצח למרות שבעיניה הוא חייל ששמר על המולדת"

צה. שאהוד ברק ואהוד אולמרט נתנו להם כמעט הכל ואבו מאזן סירב.

"או אם אבו מאזן לא רוצה שלום אז לא נשמור על זכויות אדם בסיסיות של ילדים קטנים? זה שהצד השני אומר שהוא לא רוצה שלום, זה לא אומר שאני רוצה מלחמה. לא אכפת לי על איזה פתרון מחליטים, מצדי תספחי ותתני להם תעודת כחולות. שרון אמר, אין לי פרטנר, אז אני יוצא".

רוב הציבור לא רוצה לצאת. "כנראה שרוב העם רוצה להמשיך את המצב של ניהול הסכסוך. מבחינת רוב הציבור, כל עוד אין פתרון אנחנו חייבים להיות מדינה יהודית. זה תירוץ, כי אנחנו לא רוצים לוותר על העליונות שלנו".

מה אתה חושב שצריך לקרות?

"אני רומנטיקן. אני חושב שאפשר להקים קונפדרציה. אני חושב שבשכונות יכולים להיות כולם יחד".

כיבוש בכוס קפה

במיצב החדש מתעד בלוך גם את תל אביב האדישה, שממשיכה לשבת בבתי קפה בומן שהמציאות בשטחים נהפכה למשהו רחוק. "מאוד קל להאשים את אוריה, אבל אל תנקו את הידיים שלכם. אנחנו עם דם על הידיים בדיוק כמוהו. ממש מעצבן אותי שבאים וצועקים אתם ימנים פשיסטים, הכיבוש בגללכם, כשאנחנו יושבים ושותים קפה. הכיבוש הוא של כולנו".

"מאז רצח רבין כל הסוגיה של הפלסטינים הלכה לפח. מאז הכל זה ספינים. אלאור אוריה זה המגה ספין. כולנו היינו מזועזעים כי זה נורא ובטח אומרים לעצמנו שאמא או אבא שלו אשמים וגידלו מפלצת. למעשה, כל אחד השתמש במקרה כדי לספר את הסיפור

הצביעות שלנו. הוא שם כדי שהמחבל לא יגיע לתל אביב ויפגע לנו באספרסו".

והנה לאחרונה יותר מ-50% מהציבור הצביע בעד המשך הכיבוש. אז כנראה שרוב הציבור לא חושב כמוך. "הדור שהקים את המדינה עשה

עצמו כחובש בתל רומיידה במקום להכין עוגות. הוא יורה במחבל מנוטרל, ואם הוא לא היה מצולם לא היה קורה לו כלום. השאלה שעולה פה היא למה בכלל אנחנו שמים את הילד הזה שם, לשמור על קבוצה קטנה של מתנחלים שחיה בין 250 אלף איש. זו

לאמא שלו בגיל 12 ואמר לה שהוא רוצה ללכת לתדמור (בית ספר לבישול בהרצליה, נ"ר), ואמא שלו לא רצתה שהוא ילך לפנימייה, כי זה הבן הקטן שלה אחרי חמישה ילדים. הוא בסך הכל רצה לרצות את ההורים שלו ואחרי שבע שנים הוא מוצא את

ההחלטה ליצור מיצב ולא סרט תיעודי התקבלה לאחר שבלוך לא הצליח לשכנע את אוריה ומשפחתו להשתתף. "הם מפחדים איך הם ייצאו בסרט כזה. במפגשים איתם הבנתי שהסיפור הגדול הוא אמא שלו. מבחינתה הפכו את בן הזקונים החמוד שלה לרוצח. בעיניה הוא חייל ששמר על המולדת".

הצלחת להתרשם מהפגישות איתם איזה בן אדם הוא אלאור אזריה?

"ילד טוב, מחונך יותר ממני וממך. ילד שאהב להכין עוגות, בא

השחקנית קירסטי אלי מתה מסרטן בגיל 71

אלי כיכבה ב"חופשי על הבר" ובסרטי "תראו מי שמדבר". טד דנסון, שכיכב לצידה: "אני אסיר תודה על כל הפעמים שבהן גרמה לי לצחוק"

קירסטי אלי, שעסקה באותו נר שא. אלי הסבירה שהיא הסכימה לעשות את הסדרה בגלל מידע לא נכון שפורסם עליה בתקשורת והעובדה שהפכה לנושא קבוע לבדיחות בתוכניות הלילה. "כל דבר רע שאפשר להגיד עליי נאמר", סיפרה אז. "אני מעולם לא התמוטטתי, התעלפתי או איבדתי את ההכרה. שום דבר מזה. הדבר הנכון היחיד שפורסם זה שהשמנתי". בשנים האחרונות היא השתתפה בכמה תוכניות ריאליטי נוספות ואף סיימה במקום השני בעונה של "רוקדים עם כוכבים"

לפני כן, ב-1993 היא קיבלה פרס אמי נוסף על התפקיד שגילמה בסרט הטלוויזיה "אמו של דיוויד". בין השנים 1997 ל-2000 היא כיכבה בסיטקום משלה, "הארון של ורוניקה". ב-1989 אלי כיכבה בסרט "תראו מי מדבר" כאמא של תינוק שמחשבותיו מתווכות לצד פים על ידי קולו של ברוס ויליס. התפקיד הפך אותה לכוכבת והביא לשני סרטי המשך מצליחים. ג'ון טרבולטה, ששיחק לצד דה ב"תראו מי מדבר", ספד לה באינסטגרם. "מערכת היחסים עם קירסטי היתה אחת המיוחדות

אייפי השחקנית קירסטי אלי, שזכתה פעמיים בפרס האמי על הופעתה ב"חופשי על הבר" ושתפקידה בסדרת הסרטים "תראו מי שמדבר" הפך אותה לאחת הכוכבות הגדולות בארצות הברית בשנות ה-80 וה-90, מתה שלוש בגיל 71. היא מתה לאחר מאבק קצר בסרטן שהתגלה אצלה רק לאחר רונה, כך הודיעו שני ילדיה, טרו ולילי פרקר, בטוויטר. המנהל שלה אישר את דבר מותה. "היא היתה דמות איקונית על המסך, ואמא וסבתא מדהימה

קירסטי אלי. "כל דבר רע שאפשר להגיד עליי נאמר" צילום: אייפי

שהיו לי", כתב טרבולטה לצד תמונתה של אלי. "אני אוהב אותך קירסטי. אני יודע שניפגש שוב". דנסון אמר בראיון טלפוני למגזין "פיפל": "הייתי בטיסה היום ועשיתי משהו שאני עושה לעתים רחוקות — צפיתי בפרק ישן של 'חופשי על הבר'. זה היה הפרק שבו טום ברנר מציע נישואים לקירסטי שאומרת שוב ושוב לא, למרות שבצעם היא נואשת להגיד כן. קירסטי עשתה את זה באופן מבריק". דנסון הוסיף: "היא גרמה לי לצחוק לפני 30 שנה כשצילמה את הסצינה הזאת והיא גרמה לי לצחוק היום לא פחות. כשירדתי מהמטוס שמעתי שקירסטי מתה. אני כל כך עצוב ואסיר תודה לה עבור כל הפעמים שבהן גרמה לי לצחוק. אני שולח את אהבתי לילדים שלה. כמו שהם בטח יודעים, לאמא שלהם היה לב של זהב. אני אתגעגע אליה". ב-2005 היא גילמה גרסה של עצמה בסדרה Fat Actress, שתיעדה את המאבק שלה במשקל, וחמש שנים אחר כך כיכבה בריאליטי "החיים הגדולים של

אפילו יותר", כתבו הילדים. אלי נולדה בוויצ'יטה, קנזס, למדה באוניברסיטת קנזס סטייט ועזבה עוד לפני שסיימה את התואר ללוס אנג'לס. התפקיד הראשון שלה בטלוויזיה היה בסרט The Match Game, שהוקרן ב-1979. שלוש שנים אחר כך היא עשתה את התפקיד הקולנועי הראשון שלה בסרט "סטאר טרק: ועמו של האן". כמו כן כיכבה בסרט Summer School שיצא ב-1987, "כפר הארווי" (1995) ו"יופי מקומי" (2000). ב"חופשי על הבר", שמתרחשת כבר בבוסטון ושודרה ברשת NBC בין השנים 1982 ל-1993, כיכבה אלי לצד טד דנסון. היא הצטרפה לסדרה בשיא הפופולריות שלה, לאחר פרישתה של השחקנית שלי לונג. ב-1991 היא זכתה בפרס האמי לשחקנית הטובה ביותר בקומדיה על תפקידה בסדרה "אני מודה לאלוהים שלא הצטרפתי לחכות כל כך הרבה זמן כמו טד", אמרה אלי בנאום קבלת הפרס, כשהיא עוקצת בהומור את השותף שלה, שזכה באמי על תפקידו כסם מאלון רק במועמדות השמינית שלו, שנה

הפתוחה. בהמשך למד בישראל בת דמור וגם התגלגל לעבודה בחברת "אריקסון". "ההורים שלי היו רוויזיוניסטים. אבא שלי הספיק להיות פעיל אצל ביבי, היה פעיל אצל שרון ונשאר חבר מרכז ליכוד עד יומו האחרון". הוא נוכר שכייל צעיר הבין שלא כל המטרות מקדשות את כל האמצעים. "בכיתה י' היינו בבית ספר, נכנסנו לאנדרטה בתל חי, וראיתי את הכתובת 'טוב למות בעד ארצנו, ואני שאלתי את המורה למה זה טוב למות בעד ארצנו, ועד היום לא קיבלתי תשובה. אני יודע שזה לא טוב למות. זו גישה לחיים שלא מתאימה לי". הוא מספר שהיה חייל גרוע בצבא. "התחלתי בטיס, וסיימתי שג במחנה 80. בתקופת האינתיפאדה הראשונה ראיתי מלא מעצרים בחברון. אני מכיר את התחושה הנוראה של תל רומיידה.

משפט אזריה. "בסך הכל רצה לרצות את ההורים" צילום: AMIR COHEN/ווייט

שלו, כשבעצם האמת היא ששלחנו את אזריה לשם לירות כמחבל. הרי ברור שאנחנו שמנו אותו שם". הדבר מזכיר לבלוך אנקדוטה שמאשררת שההיסטוריה חוזרת על עצמה: "בקיץ של 1864, בימי מלחמת האזרחים של ארה"ב, היה ברור לכולם שלינגולן עומד להפסיד את הבחירות. אחד אחר השני עלו אליו ראשי המפלגה ודרשו שיפתח במשא ומתן עם הדרום לסיום המלחמה, ויחזור מדרישת האמנציפציה לשחורים. התשובה שלו היתה שהוא לא יכול לאכזב את החיילים השחורים שנלחמו עמו בצפון. בתגובה הוא שלח את גנרל שרמן לכבוש את אטלנטה, ביקר בחזית עם החיילים והכריח את הגנרלים שלו לתת לחיילים להצביע. הוא ניצח בשנייה האחרונה". חוץ מבשמאלנים, בלוך מבקש גם לדון במפקדים הבכירים בתקופת התקרית, אלו שנטו לימין, הרגו אלפי פלסטינים ואף התגאו בכך. "צה"ל הוא באמת הצבא הכי מוסרי בעולם, אבל תראי מה קורה לו אחרי 50 שנות כיבוש", הוא אומר. "אנחנו נוסעים בכביש רע מאוד, במיוחד אם ככה מתבטאים קצינים בכירים בצבא. אנשים שבשמאלנית הם פושעי מלחמה". יעלון, שר הביטחון באותם ימים, מתגלה כדמות שמטרידה מאוד את בלוך. "הייתי רוצה לשורח אתו. הוא הדמות היותר מעניינת והוא גם הדמות הטרגדית והדמות הכי נכונה בסיפור הזה".

"הוא ירה במחבל מנוטרל, ואם הוא לא היה מצולם לא היה קורה לו כלום. למה בכלל שמנו את הילד הזה שם, לשמור על קבוצה קטנה של מתנחלים שחיה בין 250 אלף איש"

אתה כל הזמן בתחושה שאלימות יכולה להתרחש ולפנות אליך. גם במכולת. אתה כל הזמן רואה את האלימות מגיעה אליך. כשהייתי חייל לא ראינו את זה מגיע מכיוון המתנחלים, אבל ראיתי איך הצבא מעורר אלימות בקרב הערבים — נכנס לשועפאט ופותח צירים בהוראת המח"ט. עושים סיוורים אלימים". גלגול מקצועי נוסף הוביל אותו למסך הקטן. לאחר ששינתה פעולה עם הבמאי דניאל סיון בסדרת הדוקו "נובמבר 08" ו"התעוררות", הם יצרו יחד את הסדרה "סיליקון ואדי", שעסקה במסע גיוס כספים של יומים יש-ראלים. ב-2014 יצא עם סיון למסע בעקבות משפטו של דמיאניוק. התיעוד של השניים התגבש ב-2019 לכדי סדרת הדוקו "איוואן

לא טוב למות בעד

בלוך נולד בתל אביב וגדל בטבראן עד גיל שמונה. אביו, מרטי בלוך, הועסק בבירת איראן כ"ראש הצוות הישראלי שעסק בבניית מערכות התרעה בבסיסי איראן". זו היתה לפחות הכותרת הרשמית. אמו, מיכל, הוברחה מג'מ'ה כשהיתה פעוטה. המשפחה חזרה ארצה לגבעת עדה, ובהמשך הוא עבר לתל אביב, בה הוא מתגורר עד היום עם אשתו ושתי בנותיו. לאורך השנים הוא נע בין תחומים שונים בתכלית. הוא למד לתואר ראשון בפילוסופיה והיסטוריה באוניברסיטה